Wieczór z Dialogiem Społecznym:

„Wrocław: miasto spotkań wielu kultur …?”

Pod patronatem Prezydenta Miasta Wrocław oraz
Europejskiego Roku Międzykulturowego Dialogu

An evening of community dialogue:

“Wrocław: a meeting place of cultures ...?”

Under the Patronage of the President of the City of Wrocław
and the European Year of Intercultural Dialogue 2008

28-go listopada 2008 r.

Plac Dominikański, Wrocław

Dokumentacja/documentation

Co-hosted by:

GBKL-CBR European Institute
for Community-based Conflict Resolution

Warsaw School of Social Sciences and Humanities
Wrocław Branch Campus

© 2009 GBKL-CBCR
European Institute for Community-based Conflict Resolution

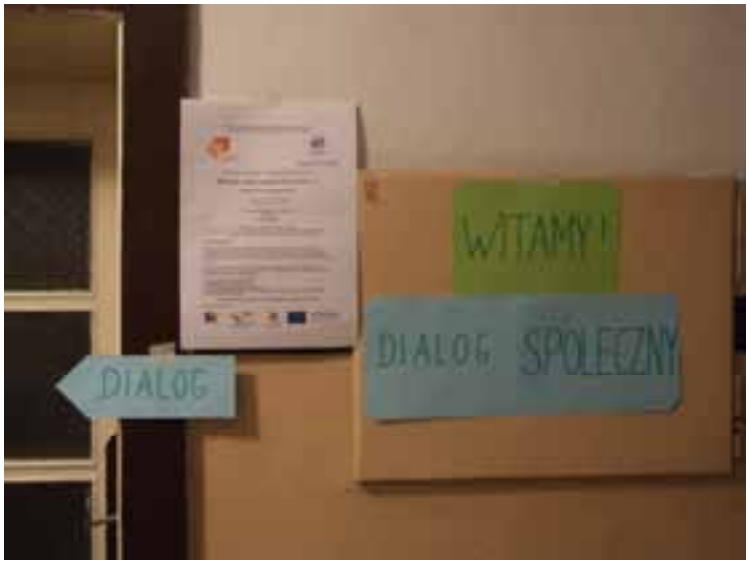

© 2009 GBKL-CBCR
European Institute for Community-based Conflict Resolution

Spis rzeczy – Contents

O wieczorze z Dialogiem Społecznym – About the Community Dialogue 4

Zawartość dokumentacji – Documentation contents 4
Do czytelnika dokumentacji – A note to the reader.....5
Wskazówki komunikowania – Communication guidelines 6
Procesliderzy dialogu – Dialogue Process Leaders 7
Wrażenia spisane po spotkaniu – Impressions after the dialogue 8
Plan podróży Dialogu Społecznego – Itinerary for the Community Dialogue 10

Wypowiedzi uczestników – Contributions from participants..... 12

Poznajmy się: streszczenie – Getting started: highlights.....12
Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei – Thematic development: gathering ideas 15
Refleksje doświadczenia – sentencje na niebieskich karteczkach – Reflections on the process – ideas captured on the blue cards.....33
Pytania na zamkniecie: zbieranie idei – Closing questions: gathering ideas 36
Zwrotne informacje po zakończeniu wieczoru – Participant feedback at the end of the dialogue.....39

Migawki z wieczoru z Dialogiem Społecznym 2008 – Scenes from the Community Dialogue 2008..... 45

© 2009 GBKL-CBCR

O wieczorze z dialogiem społecznym – About the Community Dialogue

Zawartość dokumentacji – Documentation contents

Dokumentacja poniższa zawiera trzy części:

- Informacje ogólne …
…o metodzie dialogu RKwS: Co znaczy wejść w dialog; kto był procesliderem w zespole prowadzących; wrażenie po dialogu; plan podróży według którego odbył się wieczór z dialogiem społecznym: „*Wrocław: miasto spotkań wielu kultur...?*"

- Część tematyczną …
… tu zebrane są wypowiedzi uczestników spisane przez procesliderów na plakatach w trakcie rozmów (zob. „Do czytelnika dokumentacji –A note to the reader") oraz

- wybrane zdjęcia.

W poniższym tekście pod dwujęzycznym nadgłówkiem znajdują się wypowiedzi uczestników w oryginale oraz w tłumaczeniu na polski bądź angielski, w zależności od wyboru danego uczestnika. Mieszana forma jest użyta celowo, aby oddać atmosferę dwujęzycznego spotkania.

The documentation comprises three parts:

- an informative introduction …
… about CBCR Dialogues, specifically about the Salzburg Dialogue for Europe 2008: What it means to enter into dialogue with others; who made up the Process Leader team; reflections from a Process Leader about the experience; and the itinerary which was designed to structure the process of the Salzburg Dialogue for Europe 2008.

- a thematic section …
… in which as much as was possible to capture of what participants had to say to each other is presented (see also "A note to readers"), as well as

- a series of selected photos.

Titles are bilingual, the contributions of participants are also presented in Polish and in English, translated respectively into the other language used during the dialogue. This mixed form has been deliberately chosen for the documentation in keeping with the dynamic character of a multilingual dialogue.

© 2009 GBKL-CBCR

Do czytelnika dokumentacji – A note to the reader

Przy spisaniu treści ujętych na plakatach staraliśmy się nadać zapisanym hasłom pierwotny sens. Jednak nie każde słowo danej wypowiedzi jest zapisane w trakcie dialogu, przy sporządzeniu późniejszej dokumentacji bywa więc trudne zrekonstruowanie pełnego kontekstu znaczeń, do którego odwoływano się w czasie rozmów. Nie mniej jednak mamy nadzieję, że czytelnikowi uda się wejść w atmosferę wzajemnego szacunku i otwartości, która powstała podczas spotkania. Dialog odbył się w języku polskim i angielskim - w sposób spontaniczny i oparty na kompetencjach językowych samych uczestników oraz gdzieniegdzie procesliderów, na tyle na ile było to możliwe oraz potrzebne. Obecnych było 35 uczestników i 10 procesliderów z Polski, z krajów europejskich oraz z róznych stron swiata.

In transcribing the record from the posters, every attempt has been made to capture the original intent. Since not every thought spoken during a community dialogue is written down, it is sometimes difficult to reconstruct the original context and complete meaning. We hope that the reader is nevertheless able to enter the atmosphere of mutual respect and openness to the other which participants created. The dialogue was held in Polish & English with interactive translation as needed and as humanly possible. There were 35 participants and 10 process leaders from Poland, countries in Europe and from around the world.

© 2009 GBKL-CBCR

Wskazówki komunikowania – Communication guidelines

Niżej podane wskazówki zostały zaproponowane uczestnikom wieczoru aby umożliwić dialogową formę komunikowania. Podczas podsumowania wiele osób podkreślało, jak cenne okazało się bardziej świadome niż w codziennych kontaktach stosowanie takich wskazówek, stwarzając tym samym pozytywną atmosferę umożliwiającą głębokie słuchanie.

The following list of communication guidelines was presented as an aid to dialogue communication. During the reflection, many participants commented on the importance of using these guidelines in a more conscious way than in everyday contacts, thus establishing a positive climate of exchange enabling deep listening.

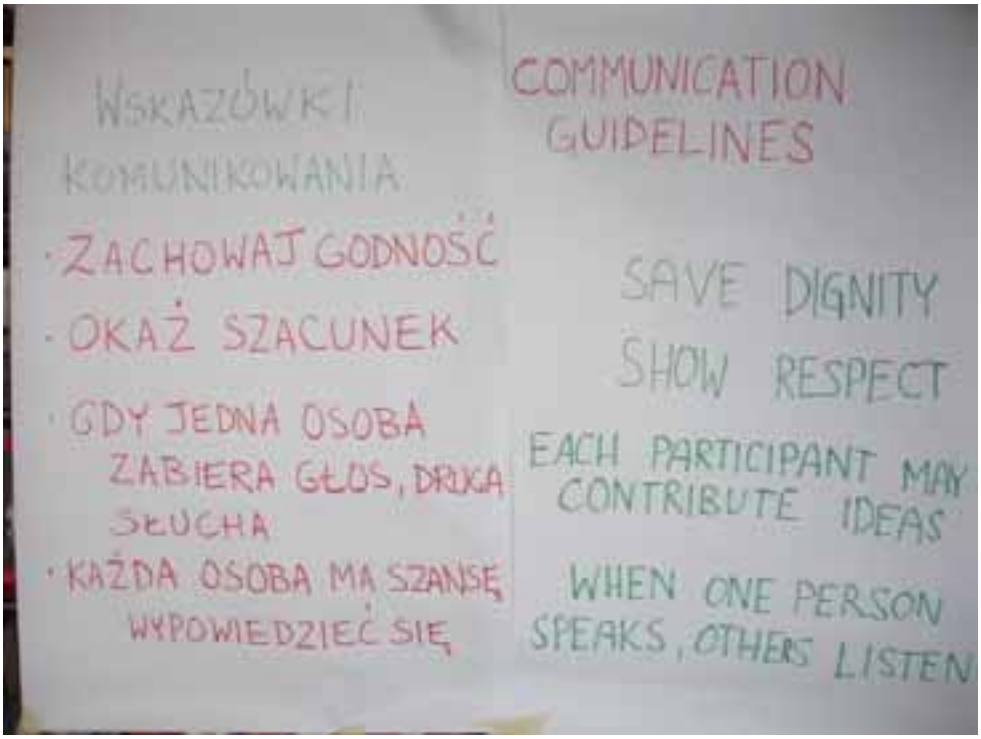

© 2009 GBKL-CBCR

Procesliderzy dialogu – Dialogue Process Leaders

Z lewej na prawo – from left to right
Joanna Gajowy – Katarzyna Lewandowska –
Piotr Janoszka – Urszula Szarek – Marta Golębiowska

Z lewej na prawo – from left to right
Łukasz Wołyniec –
Jakub Węgrzyn – Zbyszko Fingas

Współprowadzący – Coordinators:
Hanna Fedorowicz – Jerzy Rębecki

© 2009 GBKL-CBCR

Wrażenia spisane po spotkaniu – Impressions after the dialogue

Udzial w dialogu był dla mnie bardzo inspirującym wydarzeniem. Jestem we Wrocławiu od niedawna i rzadko mam okazję do głębszych rozmów o życiu z mieszkańcami Wrocławia. Dialog był okazją do nadrobienia tego. Poznałam też kilka osób, które są tu tylko na chwilę, czy to w ramach studiów, czy w delegacji z pracy. Miałam okazję rozmawiać z osobą z Turcji, Indii, Norwegii i znalezienia z tymi osobami wspólnych płaszczyzn. Najbardziej ucieszyło mnie to, że wszystkich nas, nowych, rdzennych czy "tranzytowych" Wrocławian, może połączyc jakis wspólny interes, np. dbałość o zdrowe środowisko czy ratowanie miejsc pracy Wrocławian. Po dialogu wierzę ponownie w siłę rozmowy w celu poszukiwania wspólnych interesów i potrzeb. Dziekuję organizatorom za to doświadczenie.

Manuela Pliżga-Jonarska

Participation in the community dialogue was an inspiring experience for me. I came to Wroclaw not so long ago and have rarely had an opportunity till now to talk about life in any profound way with local people. The dialogue gave me the possibility to make up for this lack of contact. I also met several people who are here for only a short time, whether to study or as part of a job assignment. I had the chance to speak with someone from Turkey, from India and from Norway and was able to find things in common with each of them. What made me happiest of all was the realization that all of us, whether new to Wroclaw, or original inhabitants or those passing through, share some interests in common, whether it is trying to ensure a healthy environment or saving jobs for Wroclaw's inhabitants. The dialogue reconfirmed my faith in the power of conversation for finding interests and needs in common. I wish to thank the organizers for this experience.

Manuela Pliżga-Jonarska

© 2009 GBKL-CBCR

Wejść w dialog to znaczy... – To enter into dialogue means...

WEJŚĆ W DIALOG Z INNYMI TO ZNACZY ...	TO ENTER INTO DIALOGUE WITH OTHERS MEANS ...
• wyjść do innych z szacunkiem	• to engage others with respect
• słuchać bez oporów	• to listen without resistance
• uznać, że każdy jest rownouprawniony co do uczestnictwa	• to acknowledge equal entitlement to participate
• dopuszczać i szanować różnice	• to allow and respect differences
• wypowiedzieć to, co dla każdego ważne	• to express what is important to each person
• opowiadać na podstawie własnego doświadczenia	• to speak from one's own experience
• zwiększyć zrozumienie dla innych punktów widzenia	• to gain understanding for other points of view
• przemyśleć własne założenia	• to review one's own assumptions
• wyjrzeć poza własny horyzont	• to experience identities beyond one's own horizon
• odpuścić kompulsywne dążenie do osiągnięcia wyniku danego za wszelką cenę	• to let go of the compulsion to reach a specific result

© 2009 GBKL-CBCR
European Institute for Community-based Conflict Resolution

Plan podróży Dialogu Społecznego– Itinerary for the Community Dialogue

17^{45} **Przybycie uczestników** Rozmowy indywidualne

Oprowadzenie przez studentów po galerii plakatów, wynik pracy z warsztatów „Kontakt z odmiennością“ na uczelni SWPS.

18^{00} **Powitanie i kontekst** Plenum

Tradycja Dialogów społecznych RKwS:
Prowadzone przez Europejski Instytut do RKwS od roku 1997
Sponsorzy dialogu: Miasto Wrocław, Narodowe Centrum Kultury, Europejski Rok Międzykulturowego Dialogu, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, wydział zamiejscowy we Wrocławiu, Komfort Dialogu. Serdecznie dziękujemy!
Zagajenie: reporty uczestników warsztatów przygotowawczych:
„*Co mnie najbardziej poruszyło z tego co się na warsztatach RKwS wydarzyło*?“

18^{30} **1-sza Faza Poznajmy się** Plenum

Poznajmy się
- Imię
- „Jestem z…“
- „To, co mamy wspólnego“

Sprawdzanie plakatów: czy dotyczy mnie każdy wymieniony punkt?

Odliczenie małych grup

19^{30} **2-ga Faza Rozwinięcie Tematu** Małe grupy

Zbieranie idei
Pierwsza runda:
- „Czy spotykają sie ludzie czy kultury?Jakie przeszkody utrudniają porozumienie?”

Rotacja trzech osób z każdej grupy do innych grup

Zbieranie idei
Druga runda
- „Na jakiej wspólnej płaszczyźnie chcemy tworzyć wspólnotę lokalną w obliczu rosnącego zróżnicowania kulturowego?“

Refleksja-synteza rozmów w małych grupach

21^{00} **3-cia Faza Zamknięcie** Plenum

Czytanie raporty uczestników z niebieskich karteczek
Zbieranie idei
Pierwsza runda:
- „Co zabieram z tego wieczoru?”

Druga runda:
- „Gdzie będę kontynuował/a dialog? "

21^{20} Zwrotne informacje, loteria
Podziękowanie, zaproszenie na poczęstunek

© 2009 GBKL-CBCR

Plan podróży Dialogu Społecznego– Itinerary for the Community Dialogue

17^{45} **Arrival of guests** — Individual conversations

Gallery visit of the exhibition of working posters from the university workshop-course "Interaction dealing with cultural differences", explained by SWPS students.

18^{00} **Welcome and setting the context** — Plenum

CBCR Dialogue tradition:
Organized since 1997 by the European Institute for Community-based Conflict Resolution CBCR.

Acknowledgement with thanks of sponsors: City of Wrocław, Polish National Centre for Culture, European Year of Intercultural Dialogue, Warsaw School of Social Sciences and Humanities, Wrocław Branch Campus, Comfort of Dialogue.

Reports by four participants of the preparatory CBCR -workshop:
"The most important experience I had during the workshop …"

18^{30} **Phase 1 Getting Started** — Plenum

Opening process
- Name
- "I am from …"
- "Things in common…?"

Reviewing the posters: "Things in common" - are the points listed indeed common for each person present?"

Counting off all participants into small groups

20^{00} **Phase 2 Thematic development** — Small groups

Gathering ideas

Question 1
- "Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"

Rotation of 3 participants from each group to other groups

Question 2
- "On what common ground do we build community faced with increasing cultural differences?"

Reflection-synthesis in groups of four

21^{00} **Phase 3 Closing Phase** — Plenum

Reading reports of participants' reflections from the blue cards
Gathering ideas

Question 1:
- "What am I taking away from this dialogue?"

Question 2:
- "How will I continue the dialogue? "

21^{20} Written feedback, raffle
Thank you's and invitation to refreshments

© 2009 GBKL-CBCR
European Institute for Community-based Conflict Resolution

Wypowiedzi uczestników – Contributions from participants

Poznajmy się: streszczenie – **Getting started**: highlights

Na wstępie uczestnicy wymienali się informacjami o sobie. W dokumentacji podajemy tylko hasła, które zostały zebrane w odpowiedź na pytanie: „*Co mamy wszyscy wspólnego?*"

During the ‚getting started' phase, participants exchanged personal information. For the purposes of the documentation, only the contents pertaining to the question: "*What do all people in the group have in common*?" have been written down.

Zbieranie idee na pytanie: "*Co mamy wszyscy wspólnego?*"
Gathering ideas for: "*What do we all have in common*?"

Grupa 1-sza/Group 1

- Mamy powyżej 18 lat – *Over 18*
- Dobrze czujemy się we Wrocławiu – *We feel well in Wroclaw*
- Lubimy czytać - *Like reading*
- Kochamy muzykę – *We love music*
- Lubimy świeży sok – *We like fresh juice*
- Lubimy mężczyzn z poczuciem humoru – *We like men with a sense of humor*
- Mamy marzenia – *We have dreams*
- Każdy spełnił niektóre z marzeń – *We have fulfilled some of our dreams*
- Jesteśmy ludźmi - *We are people*
- Lubimy dobrze zjeść - *We like good food*
- Lubimy Wrocław - *We like Wroclaw*
- Lubimy odwiedzać nasze miasto pochodzenia - *We like to visit our home city*
- Lubimy zawierać przyjaźnie - *We like to make friends*

© 2009 GBKL-CBCR

Poznajmy się: streszczenie – **Getting started**: highlights

- Używamy komputery - *We use computers*
- Lubimy zwierzęta - *We like animals*

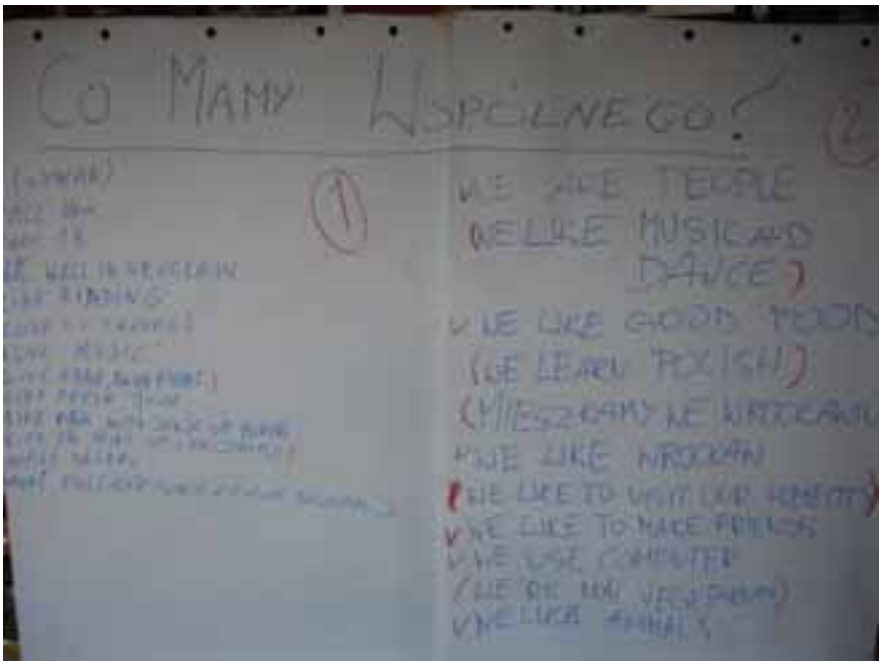

Grupa 2-ga/Group 2

- Ludzie – *We are all people*
- Fizjologia – *Physiology*
- Mamy osobowość – *Each of us has a personality*
- Lubimy muzykę – *We like music*
- Każdy mieszka w budynku – *Everybody lives in a building*
- Korzystamy z sieci – *We use the internet*
- Czujemy się dobrze w swoim gronie – *We feel good in our own group*
- Lubimy filmy, kino – *We like films, cinema*
- Lubimy jeść – *We like to eat*
- Każdy z nas obchodzi jakieś święta – *Each of us celebrates some special holidays*

© 2009 GBKL-CBCR
European Institute for Community-based Conflict Resolution

Poznajmy się: streszczenie – **Getting started**: highlights

- Interesuje nas kultura – *Cultures interest us*
- Mamy rodziny – *We have families*
- Jesteśmy na warsztatach – *We are taking part in a workshop*
- Mamy przyjaciół – *We each have friends*
- Czerwona kropka (na identyfikatorze) – *Red dot (on the name tag)*
- Nie akceptujemy rasizmu – *We don't accept racism*
- Znamy Papieża – *We know a Pope*
- Lubimy Wrocław– *We like Wroclaw*
- Co najmniej kilka słów znamy po polsku – *We each know at least a few words in Polish*
- Zainteresowani dialogiem – *We are interested in dialogue*
- Lubimy książki – *We like books*
- Zainteresowani innymi – *We are interested in those who are different*
- Mamy identyfikatory – *We have name tags*

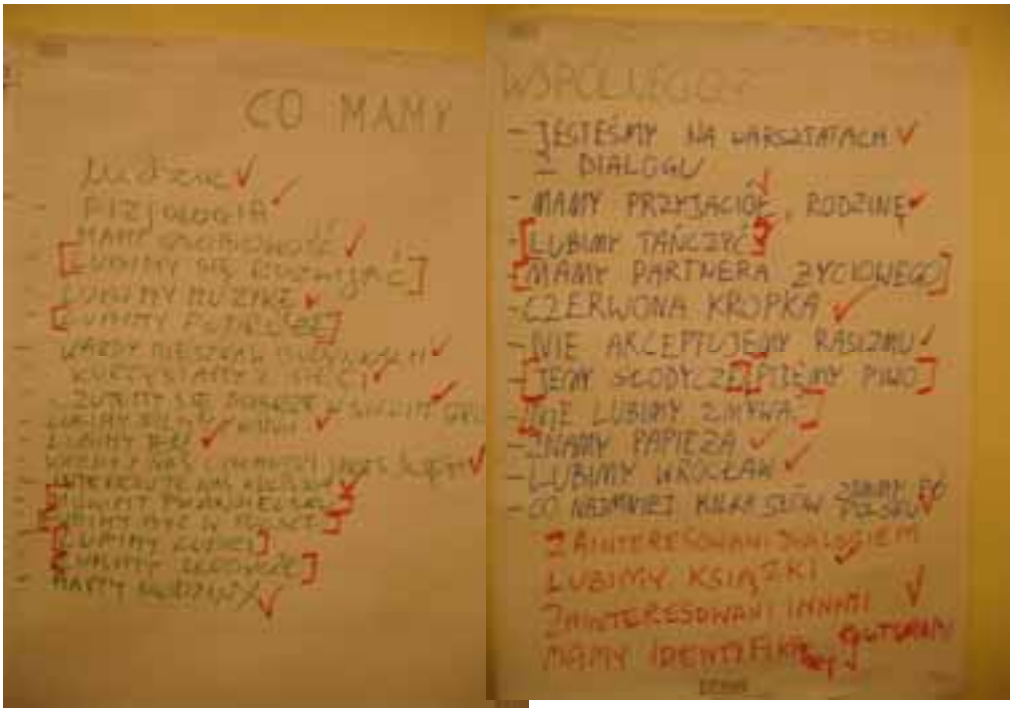

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei – **Thematic development**: Gathering ideas

Pierwsza runda: *"Czy spotykają się ludzie czy kultury? Jakie przeszkody utrudniają porozumienie?"*

Question 1: *"Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"*

(1-sza grupa/group 1)

- Bariera językowa – *language barrier*
- Nasze wyobrażenia o innych – *Our ideas about other people*
- To fałszywa alternatywa – *This is a false dichotomy*
- Czy ludzie reprezentujący różne kultury mogą dojść do porozumienia? – *Can people from different cultures understand each other?*
- Różnice w systemach wartości – *Differences in value systems*
- Kultura sama w sobie utrudnia kontakt – *Culture itself makes it difficult to get into contact*
- Nawet prozaiczne rzeczy utrudniają kontakt – *Even banal details make contact difficult*
- Każdy jest inny na poziomie osobowościowym, to różnicuje poziom lęku, im wyższy tym trudniej – *Each person is different in terms of personality, which brings differences in levels of anxiety; the more anxiety the more difficult the contact*
- Osoby o wspólnej kulturze integrują się – *People who share a culture get together faster*
- Przede wszystkim spotykają się kultury, ale wchodząc w dialog może nastąpić konflikt – *Cultures meet first of all, but in entering into dialogue there may be conflict*
- Aby spotkały się kultury, muszą spotkać się ludzie – *In order for cultures to meet, people have to meet*
- Więzi kulturowe i konflikty między kulturami są wykorzystywane przez politykę, nawet tak silna więź jak małżeństwo może się rozpaść – *Cultural ties and conflicts between cultures are manipulated by politicians - even a close tie like marriage can collapse*
- Trudno o generalizacje – *It is difficult to make generalizations*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei – **Thematic development**: Gathering ideas

Pierwsza runda: *"Czy spotykają się ludzie czy kultury? Jakie przeszkody utrudniają porozumienie*?"

Question 1: *"Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"*

(1-sza grupa/group 1)

- Przeświadczenie o generalizacji własnej kultury – *A feeling of certainty in generalizing one's own culture*
- Język może stać się barrierą, nie każdy zna angielski – *Language can be a barrier and not everyone knows English*
- Stereotypy i uprzedzenia moderują, kontakt z „Innym" – *Stereotypes and prejudice influence contact with the „Other"*
- Nieznajomość drugiej kultury, z ktorą wchodisz w kontakt, utrudnia kontakt – *A lack of knowledge about the culture with which one seeks contact is a barrier to contact*
- Różnice kulturowe, n.p. religia – *Cultural differences, for instance religion*
- Interpretacje zachowań innych osób przez pryzmat naszej kultury – *Interpretations of others' behaviour through the prism of one's own culture*

(2-ga grupa/group 2)

- Różnią nas języki (różne) – *Language can be a barrier (different languages)*
- Spotkanie ludzi jest spotkaniem kultur – *A meeting of people is a meeting of cultures*
- Stereotypy utrudniają, – *Stereotypes create barriers*
- Ksenofobia utrudnia – *Xenophobia creates barriers*
- Strach przed odmiennością, przed Obcym – *Fear of differences, fear of the Stranger*
- Uprzedzenia w procesie wychowania utrudniają – *Prejudice acquired through one's upbringing creates barriers*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development:** Gathering ideas

Pierwsza runda: *"Czy spotykają się ludzie czy kultury? Jakie przeszkody utrudniają porozumienie*?"

Question 1: *"Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"*

(2-ga grupa/group 2)

- Negatywne nastawienie + negatywne emocje – *Negative attitudes + negative emotions*
- Pesymizm, błedne założenia – *Pessimism, false assumptions*
- Pośpiech spowodowany tempem życia, globalizacją – *Haste, caused by the tempo of life and by globalization*
- Fragmentaryczne traktowanie – *Fragmented treatment*
- Rasizm – *Racism*
- Dyskryminacja – *Discrimination*
- Dyskryminacja ze względu na wiek – *Ageism*
- Religia, wyznanie, fanatyzm – *Religion, faith affiliation, fanaticism*
- Cechy osobowości – *Specifics of personality*
- Inni ludzie – *Other people*
- Sytuacja – *Circumstances*
- Terroryzm – *Terrorism*
- Wcześniejsze doświadczenia – *Previous experiences*
- Alienacja grupowa – *Group alienation*
- Tradycja narodowa – *National traditions*
- Edukacja wybiórcza, jednokierunkowa – *Tendentious + biased education*
- Ludzie są nośnikami kultury – *People are the carriers of culture*
- Odmienne obyczaje – *Differing customs*
- Odmienność systemu politycznego– *Differences in political systems*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu zbieranie idei **– Thematic development:** Gathering ideas

Pierwsza runda: *"Czy spotykają się ludzie czy kultury? Jakie przeszkody utrudniają porozumienie?"*

Question 1: *"Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"*

(2-ga grupa/group 2)

- Bieda – *Poverty*
- Granice – *Borders*
- Status materialny – *Material status*
- Polityka – *Politics*
- Media tendencyjne – *Biased media*

(3-cia grupa/group 3)

- Ludzie i kultury – *People and cultures*
- Język jako element dialogu, pomost – *Language as an aspect of dialogue, a "bridge"*
- Trudne, gdy ktoś jest niegrzeczny – *Difficult when people are rude*
- Różne zasady zachowania w różnych społeczeństwach – *Different rules of behaviour in different societies*
- Coś poza stereotypami jest potrzebne, aby rozpocząć dialog – *Something else beyond stereotypes is needed to start a dialogue*
- Czasami boję się wejść w dialog – *Sometimes I am scared to start a dialogue*
- Czasami stereotypy są dobre i pomocne, n.p. ile całusów jest w sam raz? – *Sometimes stereotypes may be ok and helpful : for instance, how many kisses are just right?*
- Każdy z nas uczestniczy w innych subkulturach – *Each of us participates in different subcultures*
- Samo komunikowanie nie sprawia, że wchodzimy w dialog – *Communicating alone doesn't mean that we are in a dialogue*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu zbieranie idei **– Thematic development:** Gathering ideas

Pierwsza runda: *"Czy spotykają się ludzie czy kultury? Jakie przeszkody utrudniają porozumienie?"*

Question 1: *"Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"*

(3-cia grupa/group 3)

- Inaczej, możemy się po prostu komunikować niewerbalnie – *Otherwise we can communicate nonverbally*
- Język może stanowić barierę – *Language can be a barrier*
- Historie narodów mogą stanowić bariery między nimi – *National histories may create barriers between nations*
- Wartością, która z komunikacji tworzy dialog jest otwartość serca – *An added value which makes communication turn into dialogue is an open heart*
- Bycie samotnym i mało kontaktowym jest barierą dla dialogu – *Being a loner and not outgoing is a barrier to dialogue*
- Wspólne zainteresowania i otwartość są potrzebne dla dialogu – *Common interests and openess are important for dialogue*
- Uczciwość przetwarza komunikację w dialog – *Honesty also turns communication a dialogue*
- Co początkuje dialog? Ciekawość i sytuacja – *What starts a dialogue? Curiosity and circumstances*

(4-ta grupa/group 4)

- Trudność w komunikowaniu, różnorodność języków – *Difficulties in communication, differences in languge*
- Stereotypy, uprzedzenia – *Stereotypes, prejudice*
- Zależy od kontekstu - *It depends on the context*
- Konflikt pokoleń - *Intergenerational conflict*
- Kultura indiwidualistyczna kontra kultura kolektywistyczna - *Individual vs. Collectivist cultures*
- Nieśmialość, cechy osobowości, style ekspresji - *Shyness, personality traits, styles of expressions*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development:** Gathering ideas

Pierwsza runda: *"Czy spotykają się ludzie czy kultury? Jakie przeszkody utrudniają porozumienie*?"

Question 1: *"Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"*

(4-ta grupa/group 4)

- Tradycje i obyczaje - *Traditions and customs*
- Religie – *Religions*
- Zamknięcie na inność - *Being closed to Otherness*
- Wartości – *Values*
- Różnice w moralności - *Differences in morality*
- Odległość – *Distance*
- Przeszkody zewnętrzne poza nami, n.p. wojna, granice, więzienie – *Barriers beyond our control, for example, war, borders, emprisonment*
- Stan zdrowia, niepełnosprawność - *State of health, handicaps*
- Przeszkody techniczne - *Technical difficulties*
- Poczucie, że jesteśmy gorsi - *The feeling that we are less inferior*
- Poczucie, że jesteśmy lepsi - *The feeling that we are less superior*
- Pieniądze lub ich brak – *Money or lack of it*
- Złe doświadczenie *- A bad experience*
- I ludzie i kultury spotykają się - *Both people and cultures meet*
- Niewiedza – *Ignorance*
- Brak możliwości decydowania za siebie, dotyczy często małych dzieci za których decydują rodzice – *Lack of decison-making possibilities, little children are often affected, their parents decide for them*
- Dotyczy to kobiet i ludzi słabych - *It also pertains to women and persons who are weak*
- Relacje władzy – *Power relations*
- Płeć – *Gender*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development:** Gathering ideas

Pierwsza runda: *"Czy spotykają się ludzie czy kultury? Jakie przeszkody utrudniają porozumienie*?"

Question 1: *"Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"*

(4-ta grupa/group 4)

- Strach przed innością – *Fear of difference*
- Pseudoautorytety – *Pseudo-authorities*
- Moralność – *Morality*
- Role w społeczeństwie – *Social roles*
- Brak czasu, n.p. bo pracuję – *Lack of time, due to work*
- Poziom autorytaryzmu – *The level of authoritarianism*
- Przeraża wygląd, kolor skóry – *One is terrified of someone's looks, the color of their skin*
- Opinie innych, plotki – *The opinions of others, gossip*
- "Mity" – Myths
- Brak pozytywnych wzorców – *Lack of positive models*
- Brak akceptacji istnienia kultury globalnej, multikultury – *Lack of acceptance of the existence of a global culture, of multiculture*
- Brak zgody na branie czegoś ze wszystkich kultur - *Lack of acceptance for taking something from each culture*
- Koncentrowanie się na samym sobie, na jednostce, rodzinie, grupie – *Concentrating on oneself, the individual, the family, one's group*
- Egocentryzm – *Egocentrism*
- Ethnocentryzm – *Ethnocentrism*
- Ograniczone zainteresowanie – *Limited interest in other cultures*
- Konflikty, sprzeczne interesy – *Conflicts, conflicting interests*

(5-ta grupa/group 5)

- I ludzie i kultury – *Both people and cultures*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Pierwsza runda: *"Czy spotykają się ludzie czy kultury? Jakie przeszkody utrudniają porozumienie*?"

Question 1: *"Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"*

(5-ta grupa/group 5)

- Spotkałam ludzi, którzy byli zafascynowani moim pochodzeniem– *I met people who were fascinated that I come from far away*
- Niektórzy byli zafascynowani moją kulturą, wcale nie mną – *Some were fascinated with my culture, not in me*
- Nawet jeśli nie identifikujesz się z kulturą pochodzenia, musisz ją reprezentować – *Even if you don't identify with your culture of origin, you are forced to represent it*
- Zależy od kultury, jeśli jest z daleka, ludzie bardziej się nią interesują – *It depends on the culture, if it's from far away, people are more interested in the culture*
- Jeśli ktoś jest inny, nie widzi się osoby, widzi się kulturę – *If someone is different, you don't see the person, you see the difference*
- Jeśli nie jesteś przyzwyczajony do różnorodności, zamuje cię kultura – *If you are not used to different people, you think about culture*
- Jeśli znasz różnorodność, widzisz osobę – *If you are used to diversity, you see the person*
- Gdy chodzi o Niemców i Polaków, jesteśmy do siebie podobni – *As far as German and Polish people are concerned, we are similar*
- Ludzie zakładaja podobieństwo, a widzą różnice dopiero po długim czasie, nawet ewidentne różnice – *People assume similarity, then only see the differences after a long time, even big differences*
- Mam inne zdanie, w Rosji ludzie chcieli mnie poznać bo jestem Niemką, zakładając, że to coś lepszego – *I disagree, in Russia I had the experience that people wanted to know me because I am German, assuming it is something better*
- Język – *language*
- Stereotypy, coś o innym o czym nie mam pojęcia – *Stereotypes, something I am not aware of about the other*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Pierwsza runda: *"Czy spotykają się ludzie czy kultury? Jakie przeszkody utrudniają porozumienie*?"

Question 1: *"Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"*

(5-ta grupa/group 5)

- Mamy project turecko-kurdyjski - *We have a Turkish-kurdish project*
- Trudno jest nie mieć przesądów - *You have to be careful not to be prejudiced*
- Samo pytanie: "Co ty tu robisz?" świadczyło o tym, że widziałam kulturę, a nie człowieka - *Just to ask the question: "What are you doing here?" meant I saw the culture and not the person*
- Bariery historyczne – *Historical barriers*
- Reprezentujesz kulturę a nawet polityki danego kraju, czy chcesz czy nie – *You represent a country's culture and sometimes even its politics, even if you don't identify with them*
- Przez edukację można pokonać stereotypy – *Education is the way to overcome stereotypes*
- Ale hitlerowcy byli ludźmi wykształconymi, a Sprawiedliwi często nie mieli wykształcenia – *But the Nazis were educated people, and the Righteous sometimes had no education*
- Edukacja nie gwarantuje tolerancji – *Education is no guarantee for tolerance*
- W krajach jak Norwegia, która już nie jest tak homogeniczna jak jeszcze Polska dzisiaj, nie było przygotowania do wielokulturowego społeczeństwa – *In countries like Norway which are no longer homogeneous like Poland still is today, people were not ready for a multicultural society*
- Wrocław nie jest przygotowany do imigracji masowej – *Wroclaw is not prepared for immigration*
- Polska generalnie nie jest przygotowana na przybycie imigrantów - *Poland in general is not prepared for the arrival of migrants*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Pierwsza runda: *"Czy spotykają się ludzie czy kultury? Jakie przeszkody utrudniają porozumienie*?"

Question 1: *"Who enters dialogue: people or cultures? What barriers contribute to difficulties in understanding?"*

(5-ta grupa/group 5)

- Miejsca przyjmujące uchodźców są rzadkie, przetłoczone, opieka medyczna nie jest dostosowana do różnic kulturowych - *Holding places for refugees are too scarce, crowded, medical care is not prepared for different cultural backgrounds*
- Nie ma przygotowanego zaplecza – *The infrastructure is not ready*
- Ludzie nie są przygotowani na przybyszów - *People are not prepared for newcomers*
- Granice nie są kontrolowane, są za latwe do przekroczenia - *The borders are not controlled, they can be far too easily crossed*
- Polska skupia się nad własnymi sprawami, powinna zająć się sprawami i rzeczywistością wspólną z innymi krajami w Europie – *Poland is centered on its own activities, it needs to join the activities and realities of other countries in Europe*
- Australia jest już dalej - *Australia is farther ahead*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Druga runda: *"Na jakiej wspólnej płaszczyźnie chcemy tworzyć wspólnotę lokalną w obliczu rosnącego zróżnicowania kulturowego?*

Question 2: *"On what common ground do we build community faced with increasing cultural differences?"*

(1-sza grupa/group 1)

- Ciężkie pytanie – *It's a tough question.*
- Uważam, że nie można zmuszać ludzi do akceptacji innych - *I don't think people can be forced to accept other people*
- Ciężko jest stworzyć wspólną płaszczyznę – *It's difficult to create a new common basis*
- Wspólna może być historia miast wielokulturowych - *It's possible to underline the history of cities that were multicultural*
- Możemy poszukiwać tego co nas dzieli, ale i też tego, co mamy wspólnego - *We can search for what separates people and search for things in common as well*
- Ważne jest zachowanie obu stron – chęć zrozumienia i akceptacji - *The actions of both sides are also important, the desire to understand and to accept others*
- Tradycyjna polska gościnność – *Traditional Polish hospitality*
- Globalizacja wymusza zróżnicowanie kulturowe - *Globalization forces cultural differentiation*
- Źle sformułowane pytanie - *The question is badly formulated*
- Ciężko je zrozumieć – *It's hard to understand the question*
- Może nie kultura, ale geografia, terytorium nas łączy - *We always share geography, territory, maybe not culture*
- Mamy różne wspólne płaszczyzny, wiele aspektów związanych jest z tym tematem - *We have different common grounds and there are a lot of aspects connected to this subject*
- Wrocław ma więcej obcokrajowców (praca, studia) - *Wroclaw has many foreigners (working or studying here)*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Druga runda: *"Na jakiej wspólnej płaszczyźnie chcemy tworzyć wspólnotę lokalną w obliczu rosnącego zróżnicowania kulturowego?*

Question 2: *"On what common ground do we build community faced with increasing cultural differences?"*

(2-ga grupa/group 2)

- Dobry moment, by się zastanowić, jak sobie poradzić z rosnącym zróżnicowaniem kulturowym - *It's a good moment to reflect on how to deal with increasing cultural diversity*
- Gospodarka i nauka - płaszczyzny spotkań kultur - *The economy and sciences provide a common ground for dialogue between cultures (it quickly comes to intercultural encounters)*
- Kultura także - *Culture also leads to intercultural encounters*
- Festiwale kulturalne - *Cultural festivals*
- Nie szukać wspólnej płaszczyzny – *Let's not look for common ground*
- Edukacja dla dzieci i rodziców - *Education for children and parents*
- Wymiany studenckie - *Student exchanges*
- Zdrowe otoczenie - *Good environment*
- Dużo kawiarni, gdzie ludzie mogą rozmawiać - *Lots of cafes where people can talk*
- Wydarzenia, które łączą ludzi - *Events which unite people*
- Zbieranie razem śmieci - *Collecting rubbish together*
- Wydarzenia artytyczne: co dnia inna sztuka - *Art events, every day a different art form*
- Zatrudnienie dla każdego - *Jobs for everyone*
- Więcej nieformalnych rozrywek dla każdego - *More non-professional entertainment for everyone*
- Więcej rzeczy razem - *More things together*
- Więcej dialogów społecznych - *More social dialogues*
- Wielokulturowe przedszkola - *Multicultural pre-schools*

© 2009 GBKL-CBCR
European Institute for Community-based Conflict Resolution

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Druga runda: *"Na jakiej wspólnej płaszczyźnie chcemy tworzyć wspólnotę lokalną w obliczu rosnącego zróżnicowania kulturowego?*

Question 2: *"On what common ground do we build community faced with increasing cultural differences?"*

(3-cia grupa/group 3)

- Zaktywizować społeczność we wspólnym celu, n.p. zasadzenie kwiatów – *Activate the local community for a common cause, for instance in planting flowers, as has happened in some Polish cities*
- Trzeba znajdować wspólne wartości - *One has to find values in common*
- Jesteśmy wszyscy z planety Ziemia – *We are all from planet Earth*
- Potrzebujemy wspólnego języka - *We need a common language*
- Mamy homogeniczne społeczeństwo – *Our society is homogenous*
- Nie mamy możliwości do budowania wspólnej płaszczyzny - *We don't have any opportunities to build a common ground*
- Jeśli mamy wspólny cel – *If we have a common goal*
- Jak rozwiązać problem aktywizacji? - *How to solve the challenge of becoming active?*
- Na przykład: co dnia zaprasza ktoś obcego do siebie - *For example, each day one person invites a stranger to their home*
- Walka z stereotypami – *The "struggle" with stereotypes*
- Projekt kawiarni języków wielokulturowych– *Multicultural language cafe project*
- Ksenofobia spowodowana niskim poczuciem własnej wartości - *Xenophobia is often caused by a low sense of self-worth*
- Dwa etapy, po pierwsze: wyłonic wartości społeczności lokalnej, następnie, po drugie: promować społeczeństwo wielokulturowe - *Two stages: 1. Search for own values within the local community, then 2. Promote multicultural societies*

(4-ta grupa/group 4)

- Rodzina, szkoła, praca – *Family, schools, workplace*
- Dzielnica, miasto, państwo – Neighbourhood, city, state

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Druga runda: *"Na jakiej wspólnej płaszczyźnie chcemy tworzyć wspólnotę lokalną w obliczu rosnącego zróżnicowania kulturowego?*

Question 2: *"On what common ground do we build community faced with increasing cultural differences?"*

(4-ta grupa/group 4)

- Prawa człowieka - *Human rights*
- Partner z innej kultury, związki mieszane – *Having a partner from another culture, mixed couples*
- Interesy, wspólne sprawy do załatwienia - *Interests, common issues to solve*
- Na płaszczyźnie zawodowej, praca - *Professional common ground, work*
- Więcej informacji o innych kulturach - *More info about other cultures*
- Gospodarka, globalizm - *Economies, globalism*
- Edukacja, praca na rzecz dzieci i młodzieży - *Education, work with children and young people*
- Zainteresowania - *Hobby interests*
- Organizacje – *Organizations*
- Pomoc w edukacji międzykulturowej – *Support for intercultural education*
- Organizacje – *Organizations*
- Wymiany studentów, młodzieży, dzieci, pracowników - *Exchanges of students, youth, children, employees*
- Przepływ kapitału ludzkiego - *Translocation of human capital*
- Dbałość o otoczenie fizyczne, przyrodę – *Care for the physical environment, for nature*
- W obliczu zagrożenia, ludzie się jednoczą - *Faced with threats, people rally together*
- Zarządzanie antykryzysowe - *Anti-crisis management*
- Partie polityczne – *Political parties*
- Sztuka, muzyka - *Art, music*
- Sztuka ludowa etniczna - *Folk art, ethnic art*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Druga runda: *"Na jakiej wspólnej płaszczyźnie chcemy tworzyć wspólnotę lokalną w obliczu rosnącego zróżnicowania kulturowego?*

Question 2: *"On what common ground do we build community faced with increasing cultural differences?"*

(4-ta grupa/group 4)

- Jednoczenie się wokół ważnego wspólnego celu – *Unification around an important common purpose*
- Rozwój prestiżu lokalnych centrów doradczych i edukacyjnych – *Develop the prestige of local centres for consulting and training*
- Wyznaczenie wspólnego celu – *Designating a common purpose*
- Wyznaczenie wspólnej płaszczyzny – *Designating the common ground*
- Umowy międzynarodowe, zrzeszenia - *International agreements, associations*
- Akty prawne - *Legislation*
- Uczenie się języków - *Learning languages*
- Uczucia – *Feelings*
- Odwołanie się do uczuć, emocji, empatii -*Appeal to feelings, emotions, empathy*
- Chęć pomocy potrzebującym – *Readiness to help those in need*
- Przestrzeganie prawa - *Respect for the law*
- Rozwiązywanie konfliktów - *Resolving conflicts*
- Dotrzymywanie obietnic wyborczych - *Keeping electoral promises*
- Wymiana doświadczeń na konferencjach - *Trading experiences at conferences*
- Wspólne potrzeby – *Common needs*
- Dobre stosunki z sąsiadami - *Good relations with neighbours*
- Budynek mieszkalny – *Residential buildings*
- Miejsca spotkań - *Meeting places*

© 2009 GBKL-CBCR
European Institute for Community-based Conflict Resolution

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Druga runda: *"Na jakiej wspólnej płaszczyźnie chcemy tworzyć wspólnotę lokalną w obliczu rosnącego zróżnicowania kulturowego?*

Question 2: *"On what common ground do we build community faced with increasing cultural differences?"*

(4-ta grupa/group 4)

- Tłumacze w miejscach publicznych - *Translators in public places*
- Na płaszczyźnie lokalności - *At the local level*
- Język interpersonalny w sklepach - *Interpersonal communication in stores*
- Język, mowa ciała - *Language, body language*
- Osoby do pomocy, asystenci – *Helpers, assistants*
- Akceptacja – *Acceptance*
- Aktywiści międzykulturowi!!! - *Intercultural activists!!!*

(5-ta grupa/group 5)

- Na bazie praw człowieka – *On the basis of human rights*
- Wspólne cele, interesy - *Common objectives, interests*
- Ludzie mający takie same problemy – *People sharing the same problems*
- Wola stworzenia wspólnoty - *The will to create community*
- Ludzie tu w Polsce interesują się Indią, tam brakuje woli - *People are interested here in India, what people there don't have, is the will*
- Ciekawość wobec innych, świadomość, otwarty umysł - *Curiosity, awareness, open minds*
- Dzielnica czterech kultur we Wrocławiu -*There is a neighborhood with 4 cultures in Wroclaw*
- Współpracują ze sobą - *There is cooperation between the four*
- Wiele osób przyjeżdżających do Wrocławia chce się integrować - *Many people who come to Wroclaw want to become integrated*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Druga runda: *"Na jakiej wspólnej płaszczyźnie chcemy tworzyć wspólnotę lokalną w obliczu rosnącego zróżnicowania kulturowego?*

Question 2: *"On what common ground do we build community faced with increasing cultural differences?"*

(5-ta grupa/group 5)

- Człowiek z Hiszpanii zaproponował współpracownikom integrację – *A man from Spain working in our office proposed to do things together, in order to further integration*
- Wspólpracownik zaprosił mnie do Łodzi aby spotkać jego ojca, który był bardzo życzliwy, potraktował mnie jak córkę – *A co-worker invited me to Lodz to meet his father, the man was very nice, he treated me like a daughter*
- Relacje osobiste tworzą sedno sprawy, prowadzą do wspólnoty - *The clue are personal relationships, they lead to community*
- Mój znajomy z Hiszpanii nie znał nikogo, chciał się zintegrować – My Spanish friend didn't know anyone, he simply wanted to get in touch with his co-workers
- Nawet bez znajomości języka, najważniejsza jest komunikacja; rozmowa migami, zaprosić do domu, być przyjaznym i naturalnym – *Communication is important, to 'talk' using gestures, invite people home, be friendly and natural, even if you don't know the language*
- Być człowiekiem - *Be human beings*
- Umożliwieć spotkanie, czas spędzić razem – *Make encounters possible, share time togeter*
- Szukać wspólnych interesów, organizować festywale na rzecz wspólnych spraw, jak Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy Owsiaka - *Share interests, organize festival for raising money, like Owsiak's Orchestra for special help*
- Potrzebna jest jedna osoba, która taki proces rozpocznie - *One person is needed to start this*
- Jesteśmy za tym. Kto to zacznie? Musi mieć charyzmę - *We think it should be done, who will start this? Someone charismatic…*
- Co zrobić z tymi, którzy nie chcą budować wspólnoty lokalnej?- *What do we do with those, who don't want to build community?*

© 2009 GBKL-CBCR

Rozwinięcie Tematu: zbieranie idei **– Thematic development**: Gathering ideas

Druga runda: *"Na jakiej wspólnej płaszczyźnie chcemy tworzyć wspólnotę lokalną w obliczu rosnącego zróżnicowania kulturowego?*

Question 2: *"On what common ground do we build community faced with increasing cultural differences?"*

(5-ta grupa/group 5)

- Jeśli mają zawężone umysły, dowiedzieć się dlaczego? – *If they are closed-minded, find out why?*
- A może mieli trudne przejścia, złe doświadczenia? – *Maybe they had hard situations, bad experiences?*
- Stali się zamknięci na obcych. Czas jest potrzebny, aby to odwrócić - *So they became closed towards strangers. It takes time to change this.*
- Problemy mogą być wspólne - *Maybe the problems can be shared*
- Ci, ktorzy promują globalną kulturę są wzorcami - *Those who promote global culture are models*
- Pokażmy korzyści z różnorodności – *Show the advantages of diversity*
- Jest miasto w Indiach, Auroville, gdzie ludzie z 178 krajów żyją razem - *There is a place in India, Auroville, where people from 178 countries live together*
- Jeśli to jest możliwe, to taki model stanowi przyszłość - *If this is possible, this kind of co-existence constitutes the future*
- Trzeba dać nowoprzybyłym poczucie, że są tu mile widziani, wtenczas nie zamkną się w małych grupkach, to wymaga czasu - *Help people coming here to feel welcome, so that they do not create their own small community, this takes time*

© 2009 GBKL-CBCR

Refleksje doświadczenia Sentencje z niebieskich karteczkach – **Reflections on the process** Ideas captured on the blue cards

1. Globalna kultura jest bardzo potrzebna - *There is a strong need for a world culture.*
Cele tego wieczoru są bardzo ważne z wiele względów. Aby Wrocław stał się miastem spotkań, potrzebne są takie spotkania - *The objective of this dialogue evening is very important for many reasons. For the city of Wroclaw to become a meeting place, we need such meetings.*
Dobrze jest być otwartym, aby móc rozwinąć nas samych oraz naszą społeczność, zwłaszcza we Wrocławiu - *It is good to be open-minded, to develop ourselves and our community, especially in Wroclaw.*

2. Stworzenie społeczności odgórnie nie da się, jeśli nie zacznie się od podstaw - *Trying to create community from above can only work, if you start with foundations*
Potrzebne są również odgórne standardy, które mimo braku oddolnej zgody bedą mogły działać - *We need standards created from above which can work, even in the absence of agreement from below*

3.To dobrze, że już prowadzi się takie programy. Przygotuje to nas na tę rosnącą wielokulturowość - *It is good that programmes like these are started. This will get us ready for increasing multiculturalism*
Spotykają się ludzie, ale każdy z nich niesie inną kulturę - *It is people who meet, but each of us carries a different culture*
Dobrze, że każdy może wyrazić swoje odczucie na różne poglądy, a przy tym wiele się nauczyć i dowiedzieć - *It's good that each of us could express our feelings about different points of view, at the same time discovering and learning a lot.*
Różnorodność jest fascynująca - *Diversity is fascinating.*

4. Bariera językowa jest problemem, ale wszystko zależy od ludzi - *The language barrier is a problem, but it still depends on people.*
Mimo problemów było to twórcze, ciekawe, inspirujące dla mnie - *Despite difficulties, this dialogue was interesting, creative and inspirational for me.*
Społeczeństwo wielokulturowe to teraźniejszość i na pewno przyszłość, a ta dyskusja nam pozwala się przygotować do tego - *The multicultural society is already here and certainly more will happen in the future. This dialogue helps us to get ready for it.*

© 2009 GBKL-CBCR

Refleksje doświadczenia Sentencje z niebieskich karteczkach – **Reflections on the process** Ideas captured on the blue cards

5. Bałam sie tego doświadczenia, ale bardzo się cieszę, że się udało i odnalazłam się w swojej roli - *I was quite fearful of this experience, but now I am really happy that it was successful and that I could grow into my role.*

6. Podobało mi się to, że nie wszystko rozumiałam - *I enjoyed not understanding everything.*
Chciałam zrozumieć nie tylko język, ale ludzi - *I wanted to understand not only the language, but to understand the people.*
Mam duży materiał do przemyśleń o tym co tu się działo - *I have a lot to think about in terms of what happened here.*
Prowadzenie procesu w dwóch językach było niezwykłym wyzwaniem. Cieszę się, że uczestnicy to wytrzymali - *It was a great challenge to lead the process in two languages. I am glad that participants could stand it.*

7. Drugie pytanie ciężko sformułowane, ale i tak mieliśmy sukces i to jest świetne - *The second question was formulated in a difficult way, but we succeeded nevertheless and that was fantastic!*
Ciężko było pogodzić ze sobą dwa języki na raz i na szybko - *It was difficult to combine two languages quickly and simultaneously.*

8. Zwykle to ja prowadzę, dobrze było być butem na drugiej nodze.Czułem otwartość, było mi nie źle - *Normally, I lead the process, it was good to be a boot on the other foot. I felt openness, I didn't feel bad.*
Ciekawy temat na który możemy porozmawiać i miło jest o tym pogadać! – *It was an interesting topic for conversation and pleasant to chat about!*
Rozbiła mnie presja czasu, presja tłumaczenia, mówienia w dwóch językach - *I was torn by the pressure to translate and to speak two languages.*
To jest świetne, że są różne kultury i był proces międzykulturowy - *It is great that there are different cultures and that the process was intercultural.*
Byłam tak podniecona, że trudno mi było skupić się nad czasem - *I was so excited that it was difficult to concentrate on keeping time.*
Nie czułam się ignorowana przez grupę, a nawet słuchana - *I didn't feel ignored by the group, I actually felt listened to.*

Dialog tworzy społeczność - *Dialogue creates community.*
Wiele ludzi zgodziło się ze sobą - *Many people agreed with each other.*
Dużo zależy od polityki – *A lot depends on politics*

© 2009 GBKL-CBCR

Refleksje doświadczenia Sentencje na niebieskich karteczkach – **Reflections on the process** Ideas captured on the blue cards

9. Inspirujące - *Inspirational.*
Wszyscy różni, wszyscy równi – *We are each different, we are all equal.*
Odczuwałem pozytywną dynamikę procesu - *I felt the positive dynamic of the process.*
Mili, otwarci ludzie - *Pleasant and open partners.*

10. Podoba mi się różnorodność, ludzie z różnych społeczeństw i krajów. Bardzo mi się podobało - *I like diversity, people from many societies and countries, I liked it a lot.*
Świetnie widzieć takie duże zgromadzenie, tyle uczestników - *It is great to see such a big gathering, so many people.*
Dobra wola, pozytywna struktura, entuzjazm liderów procesu oraz uczestników, wszystko to tworzy doskonalą podstawę dla spotkania. To dobry start - *Good will, a positive structure, the enthusiastic effort of process leaders and participants creates a wonderful basis for encounter. It's a great start.*
Bardzo się cieszę, że wziełam w tym udział - *I am very satisfied that I participated.*
Byłoby wspaniale, gdyby dialog ten mógłby częściej się odbyć, aby więcej grup mogło uczestniczyć - *It would be nice if this dialogue would happen more often, so more groups could be involved.*

© 2009 GBKL-CBCR

Pytania na zamkniecie: zbieranie idei - **Closing questions**: gathering ideas

Pyt. 1: "Co zabieram z tego wieczoru?"
Q. 1: "What am I taking away from this dialogue?"

- Szersze horyzonty – *Wider horizons*
- Optymizm - *Optimism*
- Radość i satysfakcję - *Joy and satisfaction*
- Nadzieję na następny dialog - *Hope for the next dialogue*
- Osobistą satysfakcją - *Personal satisfaction*
- Słuchałem dłużej po Polsku - *I listened longer in Polish*
- Miłe poczucie bycia z ludźmi bliskimi mentalnie - *The good feeling that comes from being with people of similar mentality*
- Zabieram wspaniałe i niezwykłe doświadczenie i rola lidera procesu mi się podobała - *I am taking away a fantastic + unusual experience, I liked the role of process leader*
- Jestem szczęśliwa, że moi znajomi przyszli - *I am happy that my friends came tonight*
- Radość, że Wrocław staje się coraz bardziej wielokulturowy - *Joy in the fact that Wroclaw is becoming more and more multicultural*
- Lubię słuchać Hani - *I like to listen to Hania*
- Cieszę się, że to co doświadczyliśmy działa w kontekście kultur i wieku - *I am happy that what we experienced works in the context of different cultures and ages*
- Chęć zorganizowania dialogu dla tych których tutaj nie ma, n.p. seniorów, więźniów czy ekstremistów - *The desire to organize a dialogue for those who were not here, for instance seniors, prisoners, extremists*
- Podziw dla organizatorów dialogu i zaangażowanie studentów - *Admiration for the organizers of the dialogue and for the commitment of the students*

© 2009 GBKL-CBCR

Pytania na zamkniecie: zbieranie idei **- Closing questions**: gathering ideas

Pyt. 1: "Co zabieram z tego wieczoru?"
Q. 1: "What am I taking away from this dialogue?"

- Bardzo pozytywne doświadczenie, że mogłam brać udział w dialogu tutaj w Polsce we Wrocławiu - *A very positive experience: that I could take part in a dialogue here in Poland in Wroclaw*
- Są osoby we Wrocławiu zainteresowane dialogiem międzykulturowym - *People in Wroclaw are interested in intercultural dialogue*
- Cieszę się ze spotkania z różnymi ludźmi, zabieram fascynację z różnorodności kulturowej i myślowej - *Happiness of meeting different people, fascination with diversity of cultural + of thoughts*
- Powtórzmy to - *Let's do it again*

© 2009 GBKL-CBCR

Pytania na zamkniecie: zbieranie idei **- Closing questions**: gathering ideas

Pyt. 2: "Jak mogę podzielić się dialogiem z innymi?"
Q. 2: "How will I continue the dialogue?"

- W szkole - *At school*
- Metodyczne programy – *Programmes for teaching methodology*
- Zastosowanie metod na polu towarzyskim - *Applying this method within my circle of friends*
- Mam pomysł i chęć, ale boję się podjęcia sama tej pracy - *I have an idea and interest, but I am afraid to undetake this work alone*
- Może znalazłaby się grupa ludzi, to chętnie bym się włączyła - *If a group of interested people came together, I would gladly join in*
- Potrzeba wolontariatu przy organizacji spotkania z sędziami by stworzyć dobrą atmosferę - *A need for volunteers in organizing encounters with judges, so as to create a good atmosphere*
- Wielokulturowa wielojęzyczna kawiarnia we Wrocławiu - *Multicultural language café in Wroclaw*
- Będę rozmawiała ze wszystkimi których znam - *I will talk to everybody I know*

© 2009 GBKL-CBCR

Zwrotne informacje po zakończeniu wieczoru – **Participant feedback** at the end of the dialogue

- Dziękuję bardzo! Robicie dużo pracy i wiem, że nie chodzi tylko o dużo czasu. Jesteście otwarci, to mi się podoba. Rozumiem bardzo trochę po polsku i wiem jak trudno jest pracować w dwóch językach. Życzyłbym sobie więcej uwagi na tlumaczenie. Podoba mi się, że przyszedłem i do następnego razu! - *Thanks a lot! You are doing great work and it's not just about the time it takes. I like your openness a lot. I understand just a little in Polish and I know how hard it is to work in two languages. I would like more concentration on translationplease. I am glad that I came today. Till we meet again!*

- Czysta energia! =) Było fascynującym, bardzo dobrym doświadczeniem. Cieszę się, że tyle ludzi zdaje sobie sprawę z tego, że jesteśmy wszyscy sobie równi, mamy podobne problemy. Przyjemnie było tutaj być. - *PURE ENERGY! =) It was a fascinating, very good experience. I'm glad that so many people know we're equal, that we share the same problems etc. It was nice to be here.*

- Udało nam się osiągnać wspólnie coś wspaniałego. Mimo, iż jestem ogromnie zmęczona, to jest to zmęczenie bardzo pozytywne. Oby więcej takich spotkań. Bycie liderem w grupie to wspaniała rola i udało mi się w niej odnaleśc. Było to cudowne doświadczenie. Chcę więcej! – Together we succeeded in creating something wonderful. Although I am very tired, my fatigue is very positive. Here's to more such meetings. To be a group process leader is a terrific role and I discovered it for myself. This was a great experience. I want more!

- Głowa pełna myśli, pomysłow, refleksji, głównie na temat pracy w międzykulturowym kontekście. Dzięki =) - *My head is full of thoughts, ideas, reflections, mainly about work in the intercultural context.. Thanks =)*

- Potrzeba więcej dialogu. Wrocław jest jak lotnisko, miejscem wielokulturowym - *We need more dialogue, Wroclaw = (picture of an airport).Because an international airport is a multicultural place.*

- Wspaniale jest być na dialogu i doświadczyć tyle różnic kulturowych - *It's really great to be here and living differences……*

- Pozytywna inicjatywa! Dziękuję. - *A positive initiative! Thank U.*

- Bardzo wartościowe, uczenie się przez doświadczenie. Więcej takich inicjatyw!!! - *Very valuable, experiential learning. More such initiatives!!!*

© 2009 GBKL-CBCR

Zwrotne informacje po zakończeniu dialogu – **Participant feedback** at the end of the dialogue

- Było miło i ciekawie, bardzo mi się podobało. Lubie taki sposób pracy, metoda rozmów w małych i dużych grupach. *It was really nice and interesting, I really enjoyed it. I like this way to do things; the discussion method in small and big groups.*
- Ptasie mleczko - *Drawing of candy*
- Pomieszczenie było za małe na taką ilość osób, nieraz słyszałam to samo z różnych kątów pokoju. Podobał mi się entuzjazm liderów. Łatwo było znaleźć pokój, świetne kierunkowskazy.Widziałam, że ludzie czują się dobrze w tym otoczeniu - *The room was too small for such an amount of people, sometimes I could hear the same talking from different corners of the room. I liked the enthusiasm of the leaders. It was very easy to find the room, very good signs leading to it. I could see that people felt very comfortable in this environment.*
- BARDZO DOBRZE! - *WELL DONE!*
- Taki dialog bardziej miałby sens z mniejszościami/społecznościami, które mieszkają w danym mieście/kraju, niż tylko z osobami, które więdza o tym, że takie spotkanie będzie. W skrócie należy zainteresować takim dialogiem społeczności, które na co dzień ze sobą obcują i pomoże im to w kooperacji, a nie tylko będzie to przyjemną rozrywką.
- Wspólnota lokalna już istnieje. Dołączy do niej więcej ludzi, aż stanie się wielokulturowa. Dodać czas, tolerancję, cierpliwość i edukację. Dziękuję wszystkim uczestnikom – *A community already exists. More people will come to make it a multicultural one. Give it time, tolerance, patience and education. Thanks to all participants.*
- Chciałabym, żeby takie spotkania odbywały się regularnie, n.p. raz w miesiącu, żeby przychodzili nowi ludzie i było to popularne - *I would like to see such encounters happen regularly, for example, every month, so that new people can come and it becomes popular.*
- Wspaniałe przedsięwzięcie, które na pewno nie skończy się wraz z tym wieczorem. Z całych warsztatów nauczyłam się, czym chcę zajmować się w praktyce: pomoc bez utknięcia za biurkiem do końca życia. - *A fantastic event.which will certainly not end with the end of this evening. During all the workshops, I learned what I want to do in my work, to help others without landing behind a desk for the rest of my life.*

© 2009 GBKL-CBCR

Zwrotne informacje po zakończeniu dialogu – **Participant feedback** at the end of the dialogue

- Doskonałe przygotowanie logistyczne spotkania, warsztatów, kursów – odpowiednie podkreślić. Fajnych ludzi spotkałam, fajne metody pracy z zespołem zobaczyłam. - *A great logistical preparation for this meeting, for the workshop, for the course, choose the most appropriate item. I met wonderful people and saw a wonderful method of working in groups.*

- Dziękuję za wspaniałą atmosferę i doświadczenia. Bardzo mi się podobało. - *Thanks for the wonderful atmosphere and the experience, I liked it a lot.*

- W jaki naturalny sposób włączać w dialog AUTENTYCZNE LOKALNE GRUPY (n.p. sąsiadów) aby stawały się SPOŁECZNOŚCIAMI LOKALNYMI? *In what natural way could one include authentic local groups (eg. neighbours) in dialogue processes, so that they can become communities? Maybe it would be best, if they don't know about it.*

- Ciekawe doświadczenie spotkanie otwartych podobnych do mnie ludzi. Jedyne czego mi zabrakło, to wskazówek „co dalej". Wiemy, że wielokulturowość jest nieunikniona, ale nie dowiedzieliśmy się, co z tym robić. Oczekiwałam też czegoś w rodzaju metod rozwiązywania konfliktów, czy własnie sposobów nawiązywania dialogu z drugim, często odmiennym kulturowo człowiekiem. Ale pomimo tego było to bardzo inspirujące doświadczenie. Dziękuję za zaproszenie! – *It was an interesting experience to meet open, like-minded peo:ple. What was missing was an indication of what comes next. We know that multiculturalism is inevitable, but we did not find out what to do about it? I expected something like a methodology for conflict resolution or at least methods for entering into dialogue with people who are often culturally different. Neverthless, it was an inspiring experience. Thank you for the invitation!*

- Dialog kulturowy, to jest temat, który mnie interesuje, gdyż sama jestem obcokrajowcem i ten temat jest dla mnie aktualny w życiu codziennym. Ciekawe było podzielić się opinią na ten temat oraz posłuchać innych. Uważam, że jest to bardzo ważny temat, by go poruszyć, dyskutować. Bardzo fajnie było, że własnie osoby z różnych kultur brały udział w tym dialogu. - *Cultural dialogue is something that interests me because I am myself a foreigner and this issue is personally relevant in my everyday life. It was interesting to share my opinions about the topic and to listen to others. I consider this a very important issue which needs to be raised, discussed. It was especially nice that people from different cultures took part in this dialogue.*

© 2009 GBKL-CBCR

Zwrotne informacje po zakończeniu dialogu – **Participant feedback** at the end of the dialogue

- Nie ma człowieka bez kultury - *There is no human being without culture*
- Dziękuję za możliwość spędzenia wieczoru w tak miłym towarzystwie. Pozdrawiam organizatorow – *Thank you for the opportunity to spend the evening in such wonderful company. Best wishes to the organizers*

- Dialog: uważam, że było to fantastyczne przeżycie i nie zapomniane. Cieszę się, że spędziłam tyle godzin na warsztatach i nauczyłam się tak wiele. Liczę na to, że sprawdziłam się w roli lidera i że będę mogła teraz to wszystko wprowadzić w życie. Liczę na to, że praca z DIALOGIEM i w środowisku międzykulturowym będzie tym, co będę robić w przyszłości. Bawiłam się fantastycznie i czekam na następne takie wydarzenia! Liczę, że pani doktor Fedorowicz do nas wróci na następny etap ;-) Ślicznie dziękuję - *Dialogue: for me this was a fantastic experience, unforgettable. I am happy that I spent so many hours at the workshop, I learned so much. I believe, I stood the test of being in the role of process leader and that I will be able to implement all of this in life. I believe that with dialogue in an intercultural setting will constitute my work in the future. I loved doing this and I await the next challenge! I hope Dr. Fedorowicz will return to us for the next part ;-) Many thanks.*

- Wniosła Pani promienie kulturowego słońca w te chłodne dni! Mam teraz wielką chęć i motywację do działania! Pani uśmiech i przyzwolenie do mówienia, akceptacja, jest podniecająca! Dziękuję! - *Dr. Fedorowicz brought a ray of cultural sunshine to these chilly days! I am greatly motivated now to get active! Dr. Fedorowicz' smile and consent to one's speaking, acceptance of each contribution, is exciting! Thank you!*

- Zadowolenie z pracy w grupie zróżnicowanej wiekowo (też). Radość ze spotkania konkretnych osób (znanych i nieznanych). Zamieszanie w głowie – poczucie zawracania Wisły kijem, syzyfowej pracy mojej – na rzecz dialogu międzykulturowego w Polsce. Wniosek: robić swoje dalej, a co będzie to będzie. - *Satisfaction from work in a group differentiated with respect to age (among other things). Joy at having met concrete persons (know and unknown). Confusion in my head - the feeling that my work for intercultural dialogue in Poland is the work of Sisyphus, like turning back the Vistula River with a stick. My conclusion: keep going and what will be, will be.*

- Bardzo ciekawe doświadczenie, mam nadzieję, że nie jednorazowe. To wspaniałe mieć możliwość prowadzić taki dialog. - *A very interesting experience, I hope not the last. It is wonderful to have the possibility to lead such a dialogue.*

© 2009 GBKL-CBCR

Zwrotne informacje po zakończeniu dialogu – **Participant feedback** at the end of the dialogue

- Haniu, podziwiam Twoją energię, doświadczenie i elastyczność językową. Super babka – dlaczego jest tu Ciebie tak mało?! Mój postulat: więcej Hani we Wrocławiu! - *Hania, I marvel at your energy, experience and linguistic flexibility. Super, but why are you not here more often? My proposal: bring Hania to Wroclaw more often!*
- Jurku, masz dwa oblicza: jedno spokojne, drugie to facet z powerem w dialogu! - *Jurek: I saw two faces: one is calm, the other is a guy with power in dialogue!*

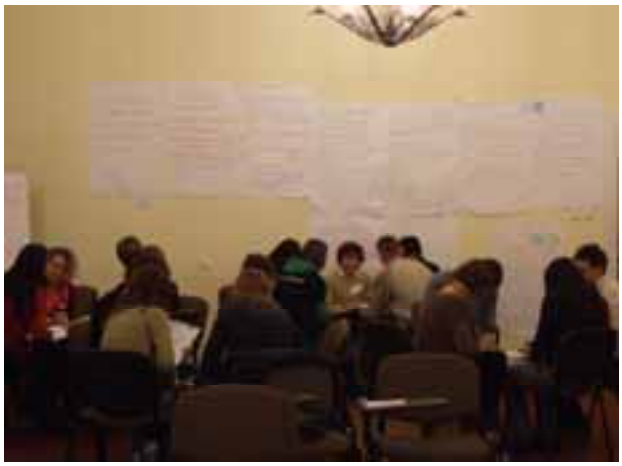

© 2009 GBKL-CBCR

Zwrotne informacje po zakończeniu dialogu – **Participant feedback** at the end of the dialogue

© 2009 GBKL-CBCR

Migawki z wieczoru z Dialogiem społecznym 2008 – Scenes from the Community Dialogue 2008

© 2009 GBKL-CBCR

Dziękujemy naszym sponsorom / We thank our sponsors for their support:

Preparation and infrastructure support: Dr. Danuta Bocheńska, mag Manuela Pliżga-Jonarska
Student support: Karina Brysch, Agata Kuhn, Bartosz Maciołek, Marta Mielczarek, Magdalena Pawłowicz, Michał Stolarek, Sandra Szyrocka
Photos: Mag. Michael K. Sedlaczek, Mag. Dorothea Gmeiner-Jahn

© 2009 GBKL-CBCR